

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

3 de Iudicium Reiectione, & Subsortitione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

¶ Si tamen aduocatus vel procurator actoris, vel rei, Iudicis
 7 commensalis fuerit, vel familiaris, non ideo index ut suspectus re-
 icitur, c. de offic. iudic. tit. gene. ca. ex infirmatione, & ibi glo. in ver.
 aduocatus, de appella. Nam & socius socii mei, socius meus non est,
 l. nam socii, 21. pro soc. P. l. consili. §. fin. de reg. iur. P. l. Modestinus, de
 8 ver. sig. P. c. legatur, 3. 1. dist. ¶ Subinde neque suspectum dices Iu-
 dicem, eo ipso quod in gradu vel affectionis, vel proximitatis, vel
 affinitatis sit aduersarii, sed tantum si ut suspecti reculetur eius iu-
 dicio. Sine reculatione quippe, & in priuatis negotiis, pater fi-
 lium, & filius patrem Iudicem habere potest, l. in priuatis 77. de
 indi. quippe iudicare munus publicum est, & quod omnibus pa-
 tet, le. quippe iudicare, 78. eod. & volenti non fit iniuria, le. nemo vi-
 detur, de reg. iur. l. venditor, de restit. vend. C. l. cum donationis, C. de
 9 iur. iur. cum similib. ¶ Sed ex superioribus quoque constat, & re-
 culari posse iudicem, si aduersarii dominus sit, cap. causam que. de
 offi. deleg. l. si quacunq. prad. pot. C. Et si regulæ quidem antieque fæ-
 deris clientis & patroni, quo summa deuinciebantur cõunctio-
 ne, ut alter alterum nisi iuaret in omnes, esset facer & deuouend-
 us, ut ait Dion. Halicarn. in 2. vide & Gel. de gradu officiorum, &
 quomodo clientis proponatur proximis, l. b. r. 5. ca. 13. Proculdubio
 patronus in causa vasalli & clientis, a non cliente reculari iulle
 poterit. Verum cum iurisdictionem domini territoriorum exer-
 ceant in subditis, beneficio & permissioe Regis, non ideo su-
 spectum iudicium, quod subditus litiget coram suo iudice & do-
 mino, qui clientulæ ius antiquum non habet: nisi contendamus
 vasallum sub patrono domino, dici veluti domesticum eius: & ita
 si cum eo non vasallus agat, declinare eum domini aduersarii iu-
 risdictionem posse. Notat enim Auitus Amerpachius, in consue-
 tudibus Caroli Magni capitalibus, in capitali Lotharii q̄
 incipit, Capitula que aliqui ex missis nostris ad nostrã notitiã detule-
 runt. c. 22. vasallum a verbo Germanico declinari a vase vel vase, id
 est cognato, & significare domesticum, & admissum in interiori
 familiaritate. A quo tamen dissentire videtur capit. primum,
 qualiter fidelitatem iurare debeat vasallus, vbi distinguitur inter
 vasallum simpliciter, & vasallum qui est domino familiaris, diuer-
 saque vtriusque constituitur fidelitatis forma. Ex vtraque tamen
 remanet suspectum Iudicium fore: cum iurent sibi mutuo fideli-
 tatem, auxilium, & consilium præbituros: in personis & rebus in-
 colume, tutum, honestum, facile, possibile, contra omnem ho-
 minem Imperatore & Rege exceptis, c. 1. de for. fidelit. & c. 1. de no-
 for. fidelit. in visib. fendo. c. de forma, 22. q. 5. vide gl. in c. accedens, in 1.
 in ver. subesse, ut lise non con. Et c. ap. Greg.

10 ¶ Sunt & tres iudices socii aduersarii vel suspecti recusabiles
 litiganti, non socii: vt si iudex & aduersarius sint concanonici, vel
 eiusdem collegii, c. cum Raymondus canonicus, de offic. deleg. ca. ac-
 11 cutores, 3. q. 9. ¶ Quartus, si iudex sit oriundus ex eadem patria,
 cuius est aduersarius, secundum c. accedens, in 2. vt lise non con.
 apud Gregor. vt David ea de causa visus est Satrapis suspectus in
 pugna intruenda contra Israelem, rogaturque Agidem regem,
 vt ei commeatum daret & abiret, 1. Reg. ca. 29. Et Cic. dicebat, nõ
 posse illam propiorem esse cognationem quam patriã, Cic. 1. de
 Orato. Plura hie de patriã ore dici possunt, quæ ex locis com-
 munitibus haurire facile est, sed parum apposite forsã: cum mihi
 non probetur hæc reculationis causa, vt nuntium longinqua: ni-
 12 cum patria & familiaritas conuicta sit. ¶ Plerumque autem quinto
 loco ea suspitionis occasio, que causam habet si Iudex sit suffra-
 ganeus aduersarii, c. accedens, in 2. ut lise non con. Et c. quia ei impe-
 rari potest.

13 ¶ Vel sexto, si iudex similem causam ei quam aduersarius
 mouet, habeat, ca. causam que, in 2. c. 18. de iudic. verendum enim,
 ne cum detrimento alterius, suæ causæ præiudicium vel sit consti-
 tuere, leg. 1. quod quisque iur. P. quemadmodum & probe testes
 reiciuntur, si participes sint negotii, & similem causam habeat,
 c. personas, de testib. c. si testes §. liberi, 4. q. 3. c. cum ecclesiasticæ, de ex-
 cep. Et Iudex nemo esse potest in causa propria, le. 1. ne quis in sua
 cau. iud. C. l. qui iurisdictioni, de iurisd. om. iud. P. Neq. si sua caus-
 sa ageretur, vt ait Cic. pro Sex. Roso. testimonium diceret, & si dice-
 14 ret, non crederetur. Item septimo, qui pro aduersario fuit adur-
 cat, in ea causa Iudex esse non potest sine suspitione, l. si de assessor.
 C. l. qui quis, C. de postul. gl. in le. custodias, de custo. reo. P. c. postremo,
 de appellat. l. pretor, 17. de iur. om. iud. P. vel si consolor eiusdem
 fuerit, lo. Andre. in c. contra vnum, de off. deleg. in 6. d. l. Pretor. aut
 sollicitator, Rota. decis. 156. Octaues, & suspectus est, si curauerit
 Iudex sibi causam committi, gl. in c. contra vnum, in addit. de offi.
 deleg. in Sex. in ver. causa legitima Spec. tit. de recusat. vers. item

si ipse Ausferius, tracta. recusa. qui se ingerit enim, suspectus est, &
 nam ad ea, de proc. P. ¶ Maxime si pars aduersaria eum nominatim
 15 dari Iudicem petierit, quod & mali exempli, & ad verecundiam
 Iudicis pertinere responsum est a Callistrato, in l. obseruandum,
 47. de iud. P. ¶ Similiter nono, si Iudex in ea causa pro aduertia-
 16 rio fuerit fideiussor, vt & tanquam in causa propria Iudex meri-
 to reiciatur, Bal. in le. si cui legatur, de leg. 1. Exceptiones enim quæ
 dantur reo ex parte rei, dantur fideiussoribus, le. defensionis, 11. C. de
 except. le. omnes, eod. tit. P. l. quod dicitur, de pact. P. cum simi.

¶ Decimo, plane si inimicitie præcesserint cum Iudice, recte
 17 recufatur ab eo cui inimicus fuit: ne iratus nocere cupiat, vel læ-
 sus se vlcisci desideret, d. c. cum Raymondus canonicus, & c. cum sa-
 per eo, de offic. delegat. c. accusatoribus, 3. q. 5. Et vt ait Plautus in mili-
 te gloriofo.

Cum inimico nemo cito in gratiam redit,
 Opus est nunc tuto loco.

¶ Ex constitutione etiam edita Aureliæ in comitiis, art. 52. si
 18 quis litiget cum vno ex consiliariis fori Senarchi, vel prædialiũ,
 reculari potest omnis curia, & causa reiciatur ad proximam aliam
 sedem Prædialiam. ¶ Recusatio proponitur tantum a litiganti-
 19 bus, & ab eo cuius interest iudicium fieri vel non fieri, ca. veniens,
 de testi. c. cum super, de re iud. Panorm. in c. cum super, de offic. deleg.
 non ab aliis, & est voluntaria etiam istis hæc facultas, vt omitti
 possit. ¶ Ideo pro formula proponendi reculationem, obserua-
 20 tum est, vt proponatur ab initio litis, vix enim post contestatam
 litem exceptio hæc admittitur: nisi post contestationem nuperi-
 me causæ suspitionis subortiantur, vel ad notitiam de nouo per-
 uenerint, le. apertissimi, C. de non iudic. c. inter monasterium, de sen-
 ten. Et re iud. c. pastoralis de except. l. quidam consulebant, de re iud. P.
 Regula quippe generalis constituitur, exceptiones dilatorias
 transfereutes iurisdictionem seu declinatorias, initio litis propo-
 ni debere: alioquin contestatione facta omittas repeti non pos-
 se, nec litigantes pedem referre iudicio posse, cum iam in Iudice
 contestatione consensum videatur, le. nemo, C. de iurisd. om. iud. l. si.
 C. de excep. l. sed & si suscepit, de iud. P. c. inter monasterium, de sent.
 Et re iud. c. inducia, §. si, 3. q. 3. demto calu quo post contestatione
 cognita reculationis causa fuerit, l. non distinguemus, §. cum qui-
 dam, de arb. l. Julia, de iud. Quare constitutio Caroli 7. statuit, vt
 qui voluerit proponere tunc causas has reculationis, iuret nuper
 subortas, vel sibi nunc tantum cognitas, consti. Carol. 7. artio. 64.
 Exstat & constitutio Francisci 1. edita de iudiciorum norma & for-
 malis, qua cautum artic. 113. recuperatores siue commissarios &
 delegatos per curiam, peregre executioni sententias vel arresta
 delegaturos, posse quidem reculari & reici, antequam profici-
 scantur in locum vbi exsequi debent. Et idcirco in commissio-
 ne præsentanda vocantur, quorum interest antequam abeat, di-
 cituri si quam iustam reculationis causam habeant, quam si tunc
 non proposuerint, non possunt, cum in locum executionis per-
 uenerint, recufare: forsã vel ex eo quod nodus executor non ha-
 bet iurisdictionem contentiosam, quare si causæ reculationis,
 contra eos proponantur, de eorum veritate vel legitima ratione,
 pronuntiare non possunt, vt notat Egidius Bordinus in paraphr.
 ad consti. regias anni 1539. art. 10. facti Lab. executor, de appell. P.

¶ Debent insuper istæ causæ reculationis edi in scriptis, &
 21 libello comprehendat, l. apertissimi C. de iud. ca. secundo requiris, de
 appell. c. quoniam contra, de prob. vt cogitare non temere proponã-
 tur imminente pœna temere proponenti ex consti. etiam regis,
 pro singulis causis temerariis, in curiis inferioribus 10. libra. tu-
 ron. in supremis 20. libra. Et ita cogunt vel pœnam luere, vel pro-
 bare causas propositas, ideo debent decidendarum reculationũ
 causã, Iudices seu arbitros deligere litigantes, intra certum præ-
 scriptum a Iudice recufato terminum: vel si non conueniant de
 illis, Iudex ex officio dat, coram quibus probatio fiat causarum, si
 illæ manifestæ & omnino notorie non sint, & Iudex neget, d. l. a-
 pertissimi, C. de iud. c. cum speciali, in vno gl. de appellatio. vide c. legi-
 tima, eo. in Sex. Et c. contra vnum, de offic. deleg. in Sex. Nam nullũ
 Iudicem fortiri vel subfortiri velle, in reo summe est diffidentia
 in accusatore calumniæ argumentum. Omnino certe graue est,
 Iudicem recufare temere. Et id multis ad damnationem plurimũ
 adiumento fuit, quod Canonem, eum qui postea dictus est Vice-
 fis, Iudicem in causa sua reiecit: etenim illi innocentes videri
 non poterunt, imo satis de se confessi, qui adeo recti, religiosi
 Iudicis, virique optimi ac integerrimi Iudicem recufassent, Plur.
 in Catone. Neq. hodie recepta est Bartoli gl. nec aliorum senten-
 tia, ad l. apertissimi, C. de iudic. qua statuit iure ciuili sine causa

suspectum dictum Iudicem, recusari posse, argu. l. quis poterat, 4. ad Trebell. P. sed sequitur ius Pontificium, vt non prius Iudex esse desinat, quam causae fuerit suspicionis probatae, c. 2. requiris, 41. §. fin. de appellat.

22 ¶ Recusari possunt omnes cuiuscunque sint generis Iudices, siue ordinarii, siue delegati, siue arbitri delecti, si postea suspicio oriatur: quia omnibus conueniunt rationes, propter quas recusatio indulgetur litigantibus. Imo & contra eum quem sibi quis delegit, si suspectus postea reddatur non aliter: nam eum quem quis impetrauit Iudicem, non potest recusare, gloss. & ibi Abbas in fine ad c. insinuante, de officio delegat. Paul. Castre. cons. 442. col. pen. 2. vol. Abiit in deseruendum itaque Authentic. si vero contigerit, de iudic. C. quae statuebat iudicem ordinarium recusari non posse, sed ei suspecto adiungendum episcopum, & seruaturus Pontificium, quo delegatus & ordinarius recusari possunt, c. cum specia-

23 li, §. ca. secundo requiris, §. fin. de appell. ¶ Et iustum etiam putat Antonius Corserus in singularibus, in ver. suspicio, post Panormitan. in ca. causam quae, in 2. de iudic. v. in examinatione etiam faciendae a collegio & academia vnius scholaris, doctor qui suspe-

24 ctus dicitur scholastico relicti. ¶ Quinimo & totum consistorium & regia ciuitas Principis recusari potest, si caput illius Princeps sit suspectus ratione odii vel aliter, clem. pastoralis, de re iudic. item & tota synodus recusari, vt in c. quod suspecti, 3. q. 5. collegium, & vniuersitas tota possunt, Panorm. in ca. licet ex suscepto, nu. 4. de for. compet. si negotium sit cum eo qui eis possit imperare, l. si rector prouinc. vel ad eum perin. C. aut ille suspectus sit, aut si omnes de collegio, de vniuersitate sint suspecti, non aliter. Nam si vnus suspectus sit quamuis primus, qui imperare tamen non potest omnibus aliis qui possint ei contradicere, is solus relictiur iustum, non cereri. Et ita intelligenda est gl. in c. 1. ad ver. interrogatus, secundum Felinum ibi, de iudic. apud Gregor. Et ita Synodus Diocesana vel Prouincialis quidem si omnes non sunt suspecti, & si remotis suspectis remaneat numerus iudicio idoneus, recusari non potest.

25 ¶ De concilio vero generali responsum est in c. de iudic. per interpretes, illud, in quo praesit summus Pontifex, recusari non potest, quia nec ab eo concilio appellari potest, si legitime congregatum sit & definitum. Fieri enim non potest, vt cum ex diuersis mundi partibus plures in nomine Domini, & sine affectu conueniant, suspecti possint ceteri omnes: nec ab eo, quem admodum a Synodo appellatur, Calderi. cons. 6. tit. de appellat. ca. multis,

26 17. dist. ¶ Sic curia Parlamenti non potest omnino recusari, si numerus relinquatur Senatorum legitimus, remotis suspectis, qui cognoscere de causa possint controuersa, Boer. decis. 269. nu. 4. Relicuiatur tamen qui causas suspicionis contra totum parlamentum proponunt cum libellis recusationum, ad Magistros libellorum regios, qui referant Principi, si que statuat in privato consilio, de his, num. legitime stat iuxta art. 8. constit. Aurelianae. Quamuis placuerit in iisdem comitiis, vt arte d. xi. artic. 5. 2. singulari iure, vt si lis sit contra vnum consiliarium ex Praesidialibus, & si videatur ita aduersario, possit is renouare inde litem, &

27 27 experiri coram proximioribus Praesidialibus iudicibus, ¶ In summa a quibus post eorum sententiam licet prouocare, eisdem licet recusatione relictere, c. super eod. de appell. quinimo & fauorabilior recusatio, vt ea etiam admittatur, vbi appellatio denegatur, gl. in c. in singularibus, ad ver. & appellatione, de sta. monacho. Duo sunt haec praecipua litigantibus contra iudicem improbatem remedia, appellatio post iudicium, recusatio ante, quae praecipua est: cum melius sit ab initio ne volnus irrogatur prospicere, quam post inuolutam & laesam causam remedium impetrare, l. fin. in quib. cau.

28 in int. restit. non est necesse, C. ¶ Vt neque Princeps tollere iure possit recusationis facultate, gl. & Panorm. in c. ad hoc, de res. vide Luc. de Pen. in l. curialibus, 66. de decu. lib. 11. C. cum defensio naturali permittatur iure, l. vt vim, de iustit. Et iure, l. 1. cum arretis, si quadr. paup. feci. dic. P. l. scientiam §. qui cum alio, ad l. Aquil. P. C. 1. offi. libr. Principio omni generi animantium, &c. quod non est in potestate Principis, clem. pastoralis, §. rursus, de semen. Et re in apud Clem. qui sincere & sancte stum cuique distribuere debet per seipsum, vel curare vt distribuatur.

29 ¶ Finis autem praecipuus recusationum & relictionum Iudicium, vt lites sine suspicione procedant, & dirimantur sine vlla captione. Et quia periculosum sit coram Iudice suspecto litigare, & aperissimi C. de iud. c. quod suspecti, 3. q. 5. c. suspicionis, de offi. deleg. Satis namque superque alea iudicii per se dura & incerta est, vt opus non sit aliud addi periculum, se discrimini suspecti Iudicis

rem committere. Quod coegit Themistoclem dicere, si quis mihi duas vias monstraret, alteram ad tribunal ducentem, alteram ad inferos, multo libentius eam ingrederer, quae duceret recta ad infernum, Aelia. libr. 9. var. hist. ¶ Ex quibus duae subsistunt rationes recusationis admittendae: prior, quod ea defensionis sit, & defensio naturalis sit, & cuique permittitur, Secunda, quia lites sine suspicione procedere debent. Cui adde, quod omnia iudicia aliena esse etiam a suspicione debent odii, fauoris, timoris, & expectationis praemii, c. 1. de sent. Et re in Sex. quae solent corrumpere iudicium, c. quatuor, 11. q. 3. & violare dictionem veritatis, c. licet ex quadam, de testib. Accedit; quod Iudex suspectus induit quodammodo personam litigantis & aduersarii, & eo ipso quia incedit in locum litigantis, desinit esse Iudex, nec iudicium subsistit: quum persona iudicis abiit, & sic duarum personarum vicem non possit agere, le. inter litigantes, & l. Iulianus, 2. de iudic. P.

De Procuratoribus ad lites. Cap. 4.

Lib. 3. P. tit. 3. Lib. 2. C. tit. 13. Lib. 1. Decretal. tit. 38. Lib. 1. Sez. tit. 19. Lib. 1. Clem. tit. 10.

- 1 Procurator quis sit, & ut differat a negotiorum gestore, nu. 2.
- 3 Procurator ad lites de quibus rebus constituitur, & pro quibus non detur. nu. 4.
- 5 Procuratoris munus, num. vile.
- 6 Procurator an alium procuratorem dare possit.
- 7 Procuratoris ad lites constituti formula.
- 8 Mandatum seu procuratio in initio litis fieri debet.
- 9 Contra procuratores, exceptiones quae.
- 10 Procuratoris varia consideratio ex constitutione & reuocatione.
- 11 Procuratoris ad lites qui dari possint, vel non.
- 12 Procuratorum constitutiones vel editiones coram quibus Guaris Iudici edantur.
- 13 Procuratorum constituendorum finis, & rationes.
- 14 Procuratores plures ad litem vniam, an constitui possint.
- 15 Procurator quando non possit cogi agere vel defendere. *Musari a cliente: item quando, officium eius quale, & quomodo detur vel debeatur salarium nu. 16. 17. 19. & 20.*
- 18 Noui procuratoris constitutio quando nocet precedentem.
- 21 Procuratoris negligentia quando nocet clienti, emendatur impensis procuratoris.

Procuratoribus & defensoribus, accusatoribus & reis, in quibusdam interueniunt procuratores & aduocati & aliae personae, de quibus iure agendum. Procurator is est, qui aliena negotia mandato domini administrat, leg. 1. de procur. P. vel ad negotia, vel ad lites, vel ad vtamque horum, ca. causam, d. l. 1. de procurat. P. Jul. Paulus libr. 1. sentent. tit. 3. de procur. c. 2. In hoc capite tamen non agitur nisi de eo procuratore, quia ad lites consequendos instituitur: de alio namque in tit. mandati praecipue agitur. Si tamen procurator generaliter detur ad negotia, ad agendum datus & defendendum censetur, capit. qui gener. aliter, de procurat. in Sex. c. 2. eod. Clem. D. flet porro a negotiorum gestore, quod procurator non nisi cum mandato: negotiorum vero gestor, sine mandato administrat & gerit alienis negotia, l. 1. & tertia mand. P. leg. ex maleficiis, §. si quis ablenis, de actio. P. §. 1. de obligat. qua ex quasi contr. Sed & hoc inter procuratorem ad lites, & cogitorum interest: quod cogitor dicitur is, cui sine mandato causam suam agendam praesente Iudice, praesens praesenti committit. l. pen. & fin. de procurat. & cognito. lib. 2. C. Theod. tit. 1. 2. Existat apud Iulium Paulum, libro primo, selecta. sententia. tit. 2. de cogitoribus, seorsam a tit. 3. de procurato. & a tit. 4. mandati. Iocant tamen Lucius, libr. 4. placit. curia tit. 1. plac. 4. existimat cogitores esse, quos dicimus curiae procuratores: sicque inter triumphos Regiae procuracionis, constituit duos, causidicos seu aduocatos, & vnum cogitorem, seu procuratorem regium, & subcogitorem, idem Luc. eod. lib. tit. 9. plac. 2. Subsistunt de gens du Roy.

¶ Datur pro his rebus procurator, de quibus ne detur prohibicum non est: de omnibus civilibus negotiis agendis & defendendis quibus interesse non possimus vel nolumus, Idem eod. plac. 6. Prohibetur autem ne detur procurator, in actionibus quae non possunt expediti, nisi praesens fuerit qui agit. Panormitanus in capit. exposuit, de dilatione. Item perhibetur in actionibus popularibus, nisi quis priuatum pro damno sibi illato agat, sine populari actione: vt si de via publica agat pro suo damno.